

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Vývoj celkové úmrtnosti a úmrtnosti na vybrané příčiny smrti v českých a slovenských krajích od roku 2001

Autor práce: Alexandra Mondeková

Rozsah a struktura práce

Bakalářská práce Alexandry Mondekové nazvaná „Vývoj celkové úmrtnosti a úmrtnosti na vybrané příčiny smrti v českých a slovenských krajích od roku 2001“ má celkem 115 stran včetně příloh. Počet znaků (bez mezer) je 112 955, což je lehce nad doporučený rozsah práce (70 000 – 100 000 znaků bez mezer). Práce obsahuje abstrakty, obsah, seznamy obrázků, tabulek a použitých zkratek, textovou část, seznam použité literatury a zdrojů dat a přílohy. Samotná textová část je rozdělena do šesti kapitol a má jasnou strukturu. Po úvodní kapitole, ve které je mimo jiné představeny hlavní cíle a výzkumné otázky práce, následuje přehled relevantní literatury k danému tématu. Poté se autorka věnuje popisu použitých metod, ukazatelů a zdrojů dat. Čtvrtá a pátá kapitola tvoří analytickou část práce, ve které je nejprve popsán vývoj celkové úmrtnosti v krajích Česka a Slovenska a následně je zkoumána úmrtnost na vybrané příčiny úmrtí v krajích Česka a Slovenska. Poslední kapitola nabízí shrnutí hlavních výsledků a závěrů práce.

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy

Bakalářská práce má dva hlavní cíle. Prvním cílem je zhodnotit a porovnat vývoj celkové úmrtnosti v Česku a na Slovensku na úrovni krajů (NUTS 3) ve sledovaném období 2001–2018. Druhým cílem je zjistit, jaké jsou nejčastější příčiny úmrtí, a následně analyzovat jejich vývoj v jednotlivých regionech Česka a Slovenska v letech 2001–2018. Autorka pokládá několik výzkumných otázek, na které reaguje v závěru práce.

Práce s literaturou

Druhá kapitola nabízí ucelený souhrnný přehled relevantní literatury a dosavadního výzkumu zabývající se zkoumanou problematikou. Schopnost práce s literaturou dokazuje autorka mimo jiné i např. v teoretické části práce věnující se charakteristikou vybraných onemocnění (příloha 1).

Metodika práce

Pro účely analýzy celkové a specifické úmrtnosti bylo zvoleno několik základních a odvozených ukazatelů úmrtnosti, jako je naděje dožití (při narození a v přesném věku 65 let), standardizované míry úmrtnosti, index změn standardizovaných měr úmrtnosti a základní charakteristiky polohy a variability (průměr, směrodatná odchylka a variační koeficient). Naděje dožití byla získána z úmrtnostních tabulek zkonstruovaných v prostředí DeRaS. Hodnoty naděje dožití byly mimo jiné použity pro výpočet jednosměrné dekompozice podle Pressata, pomocí které jsou určeny věkové skupiny, které nejvíce přispívají ke zvyšování naděje dožití při narození. Všechny ukazatele (kromě příspěvků věkových skupin ke změně naděje dožití) byly vypočítány odděleně dle pohlaví, pro každý rok sledovaného období a každý kraj analyzovaného území. Z důvodu eliminace jednoletých výkyvů byly

dále dopočítány průměrné hodnoty vybraných ukazatelů pro tříleté intervaly. Autorka prokázala velmi dobrou znalost základních i pokročilejších demografických a statistických metod.

Analytická část práce

V analytické části práce se autorka nejprve věnuje vývoje celkové úmrtnosti v jednotlivých krajích Česka a Slovenska, kde se zabývá vývojem naděje dožití při narození a v přesném věku 65 let a dále řeší příspěvky jednotlivých věkových skupin ke změně naděje dožití při narození. Stěžejní částí celé práce je následná analýza vybraných příčin smrti v krajích Česka a Slovenska. Řešeny jsou nemoci oběhové soustavy a novotvary, jakožto dvou nejčastějších příčin úmrtí, a dále vybrané dílčí diagnózy. V závěru každé kapitoly nechybí shrnutí dosavadních výsledků provedené analýzy. Analytická část práce je systematická a přehledná.

Závěry práce

V poslední kapitole uvedené práce jsou shrnuty hlavní výsledky a závěry provedené analýzy. Autorka reaguje na výzkumné otázky zadané v úvodu práce. Pro příště bych doporučila v závěrečné části práce nejprve ještě zopakovat dané výzkumné otázky i samotné cíle práce.

Formální náležitosti práce

Formální úprava práce je na velmi dobré úrovni. Až na drobná grafická, formulační a jiné nepřesnosti, nemá předkládaná bakalářská práce zásadní nedostatky.

Komentáře a připomínky k práci

- Doporučila bych zvážit barevnou škálu zejména na obr. 1, 3, 5, 7, 9, 13, neboť v mnoha případech jednotlivé linie splývají a není možné správně identifikovat o jaký kraj se jedná.
- U obrázků obsahujících informace o okresech bych zvážila možnost uvést celé názvy krajů v poznámkách pod obrázkem.

Celkové zhodnocení práce

Předkládaná bakalářská práce splňuje požadavky běžně kladené na tento typ prací. Z tohoto důvodu práci Alexandry Mondekové „Vývoj celkové úmrtnosti a úmrtnosti na vybrané příčiny smrti v českých a slovenských krajích od roku 2001" **doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 25. 8. 2020

Mgr. Kateřina Maláková